

Læserbreve, højst 100 ord, debatindlæg, højst 800 ord, og Kroniker, ca. 2.100 ord, indsendes via vores hjemmeside: politiken.dk/debatindlaeg
Indlæg til nettet skal også sendes via denne adresse.

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere i indsendte tekster og til også at bringe teksterne på politiken.dk/debat. Vi bringer kun tekster alene sendt til Politiken. Opstår der problemer, kan du ringe til os på 33 47 12 00 eller 70 15 01 01.

VIGGO HØRUP
(1841-1902)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884

EDVARD
BRANDES
(1847-1931)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884

Det grønne oprør slutter ikke med regeringens ambitiøse klimaplan. Tværtimod. Det er kun lige begyndt

Og det stopper først, når vores udryddelse af Jordens liv stopper.

KLIMA

JENS-ANDRÉ P. HERBENER,
RELIGIONSHISTORIKER, FORFATTER OG
KLIMADEBATTØR

Sommeren 2019 har budt på nye tildevarslende rekorder. Bl.a. den varmeste juni og juli, der er målt i Jordens historie, og en kæmpeepidemi af arktiske megabrande, der vil få afsmeltningen af ismasserne til at accelerere yderligere.

I forlængelse heraf stod den globale græsrodsbevægelse Extinction Rebellion i weekenden bag en ikke-voldelig blokade af Holmens Bro i København. Dens formål var:

1) at få vores politiske magthavere til at fortælle den fulde sandhed om vor tids største og mest katastrofale kriser, nemlig den globale klimakrise og biodiversitetskrise, der truer utallige arter på livet, vores egen inklusive;

2) at få vores politiske magthavere til at erklære Danmark i klima- og miljømæssig nødtilstand;

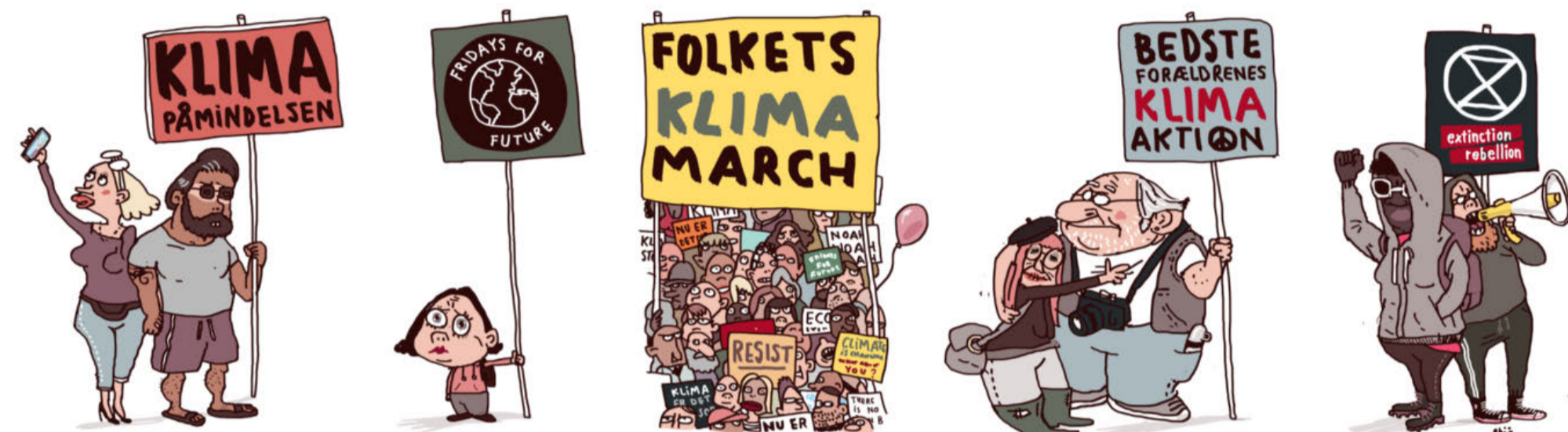
3) at få vores politiske magthavere til hurtigst muligt at iværksætte et klima- og naturpolitisk systemskifte i samfundet.

Det skal tilføjes, at kravene ligger i forlængelse af udtalelser fra FN's sidste to generalsekretærer og nogle af verdens førende forskere.

INDTIL FORET par måneder siden udgjorde Danmarks politik på nøgleområder antitesen til en bæredygtig samfundskurs og effektiv naturbeskyttelse. Men med regeringskiftet i juni skete der noget. Pludselig blev der åbnet en dør for en anden og lysere fremtid end hidtil.

I et regeringspapir fra 25. juni blev det fra begyndelsen slået fast, at Danmark fremover »skal påtage sig det internationale lederskab for den grønne omstilling. Folketinget kan blive det grønne parlament i verden, der ikke kun gør noget, men som gør det, der skal til for at leve op til Paris-aftalen«.

Det blev også slået fast, at regeringen i

det førstkomende folketingsår vil »fremlægge et forslag til en klimalov«, der bl.a. indeholder »mål om reduktion af drivhusgasser i 2030 med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990«.

Endelig skal, som det hed, en »biodiversitetspakke give biodiversiteten bedre vilkår i Danmark«. Jamen, er vi så ikke snart der, hvor vi bør være her i Danmark?

NEJ, SELV OM mange elementer i regeringspapiret er rosverdige, og selv om den nye regering selv sagt skal have en chance for at vise, hvad den kan, er det all for tidligt at åbne champagneflaskerne og læne sig tilbage.

For det første indeholder regeringspapiret kun den nye regerings ambitioner og målsætninger. Det er ikke, skal det understreges, det samme som konkret handling.

Det kan p.t. ikke være anderledes, kan man sige. Men hvor ofte har vi ikke oplevet, at politikere lover i øst og vest uden at holde ord? I kender svaret. Vi har med andre ord til gode at se, at de flotte ord bliver omsat til konkret handling. For handling, ikke ord, er det altafgørende – og det kan kun gå for langsomt.

For det andet: Selv om den nye regering anerkender, at »den grønne omstilling« er den »absolut vigtigste opgave, som verden står over for«, undlader også den at fortælle den fulde sandhed om, hvor katastrofal vores samfundskurs i realiteten er i dag.

Arkivtegning:
Philip Ytornel

“
Hvorfor fortæller regeringen ikke, at den globale kurs – hvis den fortsætter – kan føre til, at milliarder af mennesker må flygte eller sårar dø?”

Ja, hvorfor fortæller regeringen ikke, at den globale kurs – hvis den fortsætter – kan føre til, at milliarder af mennesker må flygte eller sårar dø? Som følge af et sandt pandemionium af eskalerende hebeløber, tørker, havvandsstigninger, hungersnød, vandmangel, kæmpebrande og ressourcekrige.

Hvorfor fortæller regeringen ikke – som FN's generalsekretær Ban Ki-moon allerede gjorde i 2011 – at fortsat økonomisk vækst er en »global selvmordspagt«?

Hvorfor fortæller regeringen ikke – som FN's generalsekretær António Guterres gjorde i 2018 – at vi står over for »en direkte trussel mod vores eksistens«, og at det vil være »selvmorderisk«, hvis ikke vi omgående går i gang med at stoppe den?

Hvorfor fortæller regeringen ikke – som et internationalt forskerhold gjorde i 2018 – at det, vi foretager os i det kommende årti eller to, »får afgørende indflydelse på kloden de næste 10.000 eller 100.000 år«?

Hvorfor fortæller regeringen ikke – som topforskeren Katherine Richardson har gjort i år – at »vi står med ryggen mod muren og med en kniv for halsen, og at vores fødevarer system er »fuldstændig itue«?

Hvorfor fortæller regeringen ikke – som biologer gør – at vi mennesker i dag står bag den værste masseudryddelse af arter i hele 66 millioner år, og at vi er på vej mod at udrydde en million dyre- og plantearter?

Hvorfor fortæller regeringen ikke – som Verdensnaturfonden gør – at vi i de seneste årtier har stået bag et historisk holocaust på vilde dyr, der i omfang svarer til at tømme Nordamerika, Sydamerika, Europa, Kina og Oceanien for mennesker? Alt imens at vores eget antal er blevet fordoblet, og vores forbrug mangedoblet.

Sådan kunne man blive ved.

HVORFOR ER det så vigtigt, at regeringen fortæller den fulde sandhed om den globale klimakrise og biodiversitetskrise og erklærer Danmark i nødtilstand?

For det første, fordi man ellers ikke – og slet ikke hurtigt nok – vil foretage det radikale systemskifte i samfundet, der er bydende nødvendigt. For det andet, fordi man ellers ikke vil kunne få befolkningen med på et sådant systemskifte.

Skal vores samfund laves fundamentalt om i løbet af et par årtier – og det skal det ifølge FN og titusindvis af forskere – er man nødt til at være ærlig om, at skyskraberer er i brand. Ellers vil det være langt lettere at flytte et bjerg af massivt jern.

DEN DANSKE regering skal vide, at det grønne oprør og den ikkevoldelige civile udlighed fortsætter. Det vil fortsætte, indtil vores politiske magthavere har fortalt den fulde sandhed om vor tids største kriser, ja, helt indtil de har fuldført systemskiftet.

Den forstyrrelse, Extinction Rebellion stod bag på Holmens Bro i weekenden, er

kun en meget lille forsmag på den forstyrrelse af samfundet, der vil komme, hvis regeringen ikke holder sine løfter.

I så fald kan regeringen komme til at opleve en folkeopstand uden fortillæde. I så fald kan tusinder af aktivister blive til titusinder, der kan blive til hundreder. I så fald kan et folkeoprør sprede sig som en ildstorm i en tørkeramt skov. Ja, i så fald er vi mange, der med alle fredelige midler vil sætte samfundet i stå. Det vil vi gøre for at vise, at vi under ingen vilkår kan acceptere, at vores børns livsgrundlag destrueres, eller at vores søstre og brødre i naturen mishandles og udrykkes.

På disse områder vil vi aldrig gå på kompromis. På disse områder vil vi aldrig overgive os.

Livet er helligt. Og når loven bliver livets dødsfjende, har vi ikke blot ret, men pligt til at bryde den.

SÅ NEJ. Oprøret mod udryddelsen af Jordens liv er ikke aflyst. Det er tværtimod først lige begyndt. Og det stopper først, når vores udryddelse af Jordens liv stopper.

Den grønne kamp vil fortsætte, indtil de politiske magthavere har gennemført den livsnødvendige totalomstilling af samfundet. I Danmark og i resten af verden.

Indlægget blev holdt som tale ved Extinction Rebellions aktion i København i weekenden.

KRONIKEN 12. august 2019

Kære Jeppe Kofod, nedsæt en udenrigskommission

LOUISE RIIS ANDERSEN
MARTIN MARCUSSEN

Danmark skal være global klimatrendsætter, og klimadiplomati skal indgå i al dansk udenrigspolitik. Hvad dette indebærer, og hvordan målsætningen realiseres, er en opgave for en udenrigskommission.

DET ER TRE år siden, ambassadør Peter Taksø-Jensen stod i spidsen for en omfattende granskning af Danmarks internationale engagement i en verden under hastig forandring. Granskningen – eller udredningen – var bestilt af den daværende Venstre-regering og havde til formål at afdekke Danmarks strategiske interesser og fremlægge ideer til, hvordan dansk diplomati og forsvar kunne indrettes for at føre en mere fokuseret og samtænkt udenrigs- og sikkerhedspolitik i en såkaldt bredningstid.

Under normale omstændigheder er tre år ikke lang tid i international politik, men allerede få måneder efter udredningen lå færdig, blev centrale dele af analysen overhalet med den ubarmhjertige hast, hvormed verdenshistorien nogle gange skrider frem.

Udredningen tog således hverken højde for Brexit eller Trump, men byggede på en forudsætning om, at det transatlantiske samarbejde frem mod 2030 ville have en stabiliserende global indflydelse.

Alene af den grund er tiden kommet til at nedsætte en egentlig udenrigskommission. Vel at mærke en udenrigskommission, der kan adressere den væsentlige problemstilling, Taksø-rapporten kredsedede omkring, men aldrig rigtig kom ind under huden på: Hvad koster det at sikre dansk indflydelse på spørgsmålet om afgørende betydning for dansk sikkerhed og velfærd?

ARBEJDET MED Taksø-udredningen var på mange måder en kæmpe succes. Som kontrast til så mange andre forsøg på at skrive visionspapirer for Danmarks placering i verden skabte udredningen for en stund en bred og engagerende debat om dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Det er godt klarer i et land, hvor udenrigspolitik traditionelt spiller en marginal rolle i den offentlige debat. I hele processen med at udarbejde og præsentere rapporten insisterede Taksø-Jensen på, at en småstat må foretage nogle prioriteringer i udenrigspolitikken.

Han gav bl.a. i et interview i denne avis nogle konkrete – og kontroversielle – eksempler på, hvor Danmark skulle neddrole sit engagement (eksempelvis Palæstina og Maldive), samtidig med at han nævnte steder, hvor han mente, der med fordel kunne skrues op for indsatsen (eksempelvis Arktis).

I selve udredningen var skellet mellem »need to have« og »nice to have« mindre skarpt, men det grundlæggende argument om, at der er udenrigspolitiske udfordringer, som Danmark nødvendigvis må forholde sig til, samtidig med at der er en lang række globale problemer, som danske udenrigspolitiske beslutningstagere mere frit kan vælge at engagere sig i, blev fastholdt.

Denne pædagogiske fremstilling og forsøget på at lægge en prioriteringsdis-

kussion ud til åben debat skabte livligt offentligt engagement i emner, der ellers i stigende grad er blevet fortrængt i og af medierne til fordel for angiveligt mere borgernære spørgsmål.

Sådanne brede offentlige debatter kan i sig selv bidrage til at kvalificere den første udenrigspolitik. Samtidig kan de også være med til at skabe en dybere forståelse for, hvorfor et lille land som Danmark overhovedet fører en udenrigspolitik og derfor har behov for et udenrigsministerium, et diplomati og et globalt engagement.

NÅR VI DAG kigger tilbage på arbejdet med udredningen, er konklusionen dog, at resultatet er skuffende. Udredningen foreslog grundlæggende, at man burde gøre en indsats for at tilrettelægge de udenrigspolitiske prioriteter på en mere strategisk måde, og at man i sammenhæng hermed burde gøre en indsats for at forbedre den udenrigspolitiske beslutningsproces.

Det første skulle ske gennem etablering af et udenrigspolitisk regeringsforum. Det næste kunne gøres dels ved at inddrage udenrigspolitiske interessenter og aktører i og uden for regeringen mere systematisk i udarbejdelsen af strategiske beslutninger, dels ved at involvere Folketinget meget mere aktivt på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område.

Regeringen tog ikke for alvor forslagne til sig. Det mest reelle spor, udredningen har sat sig, er således de to udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategier, den forrige regering udarbejdede for hhv. 2017-18 og 2019-20. Begge strategier udfolder overordnede analyser af verdens gang og peger på en lang række områder, hvor regeringen påtænker at styrke indsatsen, ofte gennem særskilte initiativer med (begrænsede) øremærkede midler, der skal bruges inden for de to år, strategien dækker.

Spørgsmålet om, hvorvidt de samlede ressourcer, Danmark bruger på diplomati, udviklingsbistand og forsvar, nogenlunde modsvarer det overordnede ambitionsniveau, berøres derimod ikke i strategierne, ligesom der heller ikke tages stilling til, om balancen mellem de tre hovedinstrumenter afspejler de interesser og værdier, der kendetegner danske udenrigspolitiske målsætninger.

En væsentlig grund til, at udredningsarbejdet og de efterfølgende strategier aldrig rigtig kom til at flyde, er netop dette fravær af et overordnet fokus på forholdet mellem mål og midler. I enhver diskussion af prioriteringer må på et tids-

punkt også indgå en grundig diskussion af ressourcer. Ellers kan det groft sagt være lige meget. Taksø-udredningen påviste, at der siden 2000 er blevet skåret 800 mio. kr. – svarende til 33 pct. – af Udenrigsministeriets driftsbetaling, hvilket betyder, at den danske udenrigstjeneste har konsolideret sin plads som den mindste i Norden.

Men udredningen tog det for givet, at denne politiske nedprioritering af diplomatiet ikke var til debat, og gik derfor aldrig ind og analyserede den konkrete sammenhæng mellem de ressourcer, der indsættes i dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik på den ene side og det udenrigspolitiske aktivitets- og indflydelsesniveau, man fra politisk side kan forvente, på den anden side. Kun for så vidt angår forsvarsbudgettet, gik udredningen ud med en klar anbefaling om at afsætte flere midler. Derved bidrog udredningen – bevidst eller ubevidst – til den forskydning væk fra det civile og over mod det militære, der har kendetegnet dansk udenrigspolitik i de seneste ti-tyve år.

Fordi udredningen tog det samlede niveau for Danmarks diplomatiske indsatser – bilateralt og multilateralt – for givet, rejste den heller aldrig spørgsmålet om, i hvor høj grad og hvor længe man kan kompensere for beskæringerne i Udenrigsministeriets budget gennem reformer af udenrigstjenesten: Kan man via samtænkning, integrering, digitalise-

LÆSERNE MENER

HJÆLP TIL NEDSLIDTE

Erik Christensen, Saloparken 46, Odder:

At lade folkepensionsalderen i nogen grad følge den gennemsnitlige levealder vil de fleste af os gamle kunne leve op til og måske endda være indifferente over for, fordi vi kan arbejde til en høj alder og være tilfredse med, at det kan lade sig gøre.

Vi behøver ikke at tænke på legemsbelastning og er lige glade med det psykiske arbejdsmiljø, mobning, trusler og dårlig arbejdsledelse – faktorer, som ellers truer med at skabe nedslidning før tid.

Sådan er vores generation opdraget, og vi gør alt, hvad vi kan, for at leve op til disse kapitalismens betingelser for overhovedet at kunne få et job. Mange af os er perfektionister og gør alt for at udføre arbejdet så godt, som vi synes, det skal gøres, selv om der er en risiko for, at vi bliver nedslidte før tid.

Problemet er så, at ikke alle kan tåle mosten. De går ned med flaget pga. stress og bliver nedslidte, før de når folkepensionsalderen, som langt overstiger deres arbejdslivslængde.

Som forholdene er nu, er disse uheldige gamle yderligere belastet af sygdomme, arbejdsløshed, arbejdsledelse og den håbløse cirkulation i offentlige kontorer, som ifølge lovgivningen absolut vil have dem tilbage på arbejdsmarkedet, selv om det er åbenlyst for enhver, at de snarere er en belastning for samfundet end det tilstræbte modsatte. Og livskvaliteten? Tal ikke om den.

Her kommer så Mette Frederiksen ind som en frelsende engel. Med hendes tanker om en forbedring af disse forhold vil et stort dybt hul af samfundsmæssig social uansvarlighed blive udfyldt og humanismen igen komme i højsædet.

Trepartsforhandlingerne vil givetvis lykkes, og det nødvendige flertal i Folketinget ligeledes, men husk at involvere den nyeste arbejdsmarkedsforskning.

ALENE I UNIVERSET

Ruth Felbo, Søndergade 16, Nysted:

I forbindelse med debatten om bogen 'Godnat og sov godt – lær dit barn gode sovevaner' af Eduard Estivill og Sylvia Béjar skriver psykolog Mi-

chael Nissen i sin Kronik i Politiken 29. juli 2019 bl.a., at diskussionen handler om babyer, som ikke selv har mulighed for at deltage i debatten.

Det har de faktisk, selv om babyen i dette tilfælde nu er 82 år. Da jeg blev født i 1937, var mantraet for god børneopdragelse ro, renlighed og regelmæssighed. Med hensyn til regelmæssigheden var der på den tid en børnelæge eller psykolog, som anbefalede, at babyen fik sin mad helt regelmæssigt hver fjerde time uden slinger i valse. Min mor, som kun ønskede at gøre det bedste for sit første barn, fulgte rådet.

Mine mostre har senere fortalt mig, at jeg græd og hylede, indtil det rette tidspunkt for amningen indtraf, og da var både min mor og jeg helt udmattede.

Jeg ved ikke, hvor længe dette program blev overholdt, for jeg talte ikke med min mor om det. Jeg havde et godt, men ikke meget nært forhold til min mor.

Jeg var senere et meget besværligt barn, som græd meget, og som ikke ville spise eller sove, og når jeg endelig faldt i søvn, turde familien næsten ikke trække vejret for ikke at vække uhyret igen.

Jeg var meget bange for mørke og for at være alene hjemme i lejligheden, kunne lase mig inde på badeværelset, indtil en i familien kom hjem. Kiggede altid under sengen for at se, om der lå nogen, faktisk lige indtil jeg selv fik børn.

Jeg voksede op i et godt og trygt, almindeligt barndomshjem, havde ingen senere traumatiske oplevelser, så jeg tror, at den overdrevne angst skyldtes oplevelsen af at have ligget og grædt og følt mig helt alene i universet. Det må påvirke et lille barn.

ALT FOR DYRT

Anne Henriksen, Bavnager 54, Ølsted:

Nu læser jeg lbyen hver uge og bliver mere og mere irriteret over at læse, at madskribenten spiser på restauranter, hvor priserne er ekstravagante.

Hvad ligner det, at jeg som abonnent fredag skal læse, at Joakim Grundahl spiser et måltid hos Mielcke og Hurtigkarl til en pris på 3.085 kr. For én person!

Og det er ikke den eneste restaurant, som bliver anmeldt

med høje priser. Denne var bare årsagen til, jeg er fløjet i blækhuset.

Hvorfor skal jeg være med til at betale for denne oplevelse, som jeg aldrig ville kunne nyde?

Jeg er af den opfattelse, at mange af os Politiken-abonnenter hellere vil læse om gode kvalitetsspisesteder, som er til at betale. Og det behøver vel ikke være kedeligt? Samtidig er det sjældent, at madskribenterne søger ud af København.

Så er det muligt at få en grundelse for disse ekstravagante restaurantbesøget?

JEG OG MIG

Niels Christensen, Langerødvej 27, Fredensborg:

I sin fredagsklumme på 73 linjer lykkes det for Politikens Sarah Skarum at benytte ordene 'jeg' og 'mig' 47 gange. Vi er således ikke i tvivl om, hvad der er det vigtigste i skribentens liv.

Men måske hun også skulle prøve at vende blikket en smule udad en gang imellem. Der findes andre verdener og andre virkeligheder end hendes.

SÅDAN, POLITIKEN

Rie Lundsteen, Holme Møllevej 54, Viby J.:

Politiken beskyldes ofte for mest at koncentrere sig om ting og begivenheder, der finder sted i og omkring København. Det var derfor en stor glæde at læse en anmeldelse af et teaterstykke over Carsten Jensens 'Vi, de druknede', opført på det gamle skibsværft i Marstal i kultursektionen fredag 9.8.

Sådan, Politiken! Fortsæt endelig med at tage rundt i landet!

SUDOKU KAN LØSES

Gregers Jensen, A. Henriksens Gade 2B 504, København S:

En læser hævder 9.6., at sudokuen i Politiken 6.8. er uløselig.

Jo, vist kan den løses. Betragte den tredje linje. Her er der et sæt trillinger: tre felter, hvor der kun kan stå tallene 2, 3 og 7. De to sidste felter har så kun mulighederne 5 og 8. Nu kan man indse, at vi i det øverste blok til venstre må have 7 i kolonnen længst til højre (hvor må 2 og 3 stå?).

Så kan du finde et felt i den nederste blok til venstre, hvor der kun kan stå 6, og så går resten let.

DAGENS CITAT

Hvis du ikke ved, hvordan en pryglet hundehvalp ser ud, så se på Kristian Jensen. Han galpede op i ugens løb med kritik af Lars Løkkes valgflirt med Socialdemokratiet for i dag at falde ned som pryglet hundehvalp Poul Madsen, chefredaktør på Ekstra Bladet. På eb.dk

Forskernes kamp om midler er en vaskeægte molbohistorie

En uhyggeligt stor del af forskningstiden går med at skrive ansøgninger i konkurrence med andre forskere – men med ringe chance for at opnå bevilling.

FORSKNING

11 FORSKERE, SE NAVNE NEDERST

MOLBOHISTORIEN om storsten i kornmarken er velkendt. I bekymring over, at hyrden, der skulle fjerne den kornnedtrampende stork, havde for store fødder, besluttede molboerne, at de hellere selv, otte mand høj, måtte bære ham ind i marken.

Folkeminderhistorien dukker pinagtigt frem i erindringer, når forskere i dag er under voksende pres for at skaffe såkaldt konkurrenceudsatte midler til deres forskning. For en uhyggeligt stor del af forskningstiden går med at skrive ansøgninger i konkurrence med andre forskere – men med ringe chance for at opnå bevilling. Hvor der foruden hyrden, som blev båret ind til storken, var en hel flok andre molboer, der trampede i kornet, er der i dag for hver bevillingsscorende forsker en større skare kolleger, der spilder deres tid og samfundets penge på forgæves at udvikle forslag til forskningsprojekter.

Konsekvensen af systemet er, at skatteyderne i stadig højere grad betaler til forskeres spildtid brugt på tidskrævende ansøgninger og tilhørende administration fremfor til selve den forskning, der er afgørende for, at Danmark kan fastholde sin position som videns- og innovations-samfund.

DER FORELIGGER så vidt vides ingen systematisk undersøgelse af forskeres aktuelle forbrug af tid til at skaffe konkurrenceudsatte midler, men en McKinsey-rapport dokumenterede i 2009, at den udgjorde cirka 10 pct. af forskerens arbejdstid.

Ud over at universiteternes oprindelige basismidler til forskning er blevet »konkurrenceudsatte«, har årlige 2-pct.-nedskæringer siden 2016 bidraget yderligere til at udhule institutionernes økono-

mi. Det indebærer et voksende krav til forskerne om at kompensere ved at hjemtage nogle af de tabte midler gennem fundraising. Derfor ligger tidsforbruget til ansøgninger formodentlig nu en del over 10 pct.

For ikke at gøre bevillingssystemet uret kan vi antage, at al tid brugt på succesfulde forskningsansøgninger er fagligt frugtbar. Lad os til gengæld også antage, at al tid brugt på afviste ansøgninger er spildt. Begge antagelser er forenklinger, men kan i denne sammenhæng afbalancere hinanden som grundlag for nedenstående overslag over det aktuelle omfang af spildtid.

INDLEDNINGSVIS kan det give mening at se på, hvor mange ansøgninger der reelt afvises. Ifølge Styrelsen for Forskning og Uddannelses seneste årsrapport, resulterede 6 pct. af ansøgningerne til Danmarks Grundforskningsfond i 2017 i en bevilling. Tilsvarende var succesraten for Danmarks Frie Forskningsfond 17 pct., for Danmarks Innovationsfond 27 pct., og for EU-midler under Horizon 2020-programmet 15 pct. De fire aktører fik tilsammen 7.447 ansøgninger, hvoraf 1.523 udløste bevillinger. Det er en samlet succesrate på 20 pct. Altså en fiaskorate på 80 pct.

Hvis det stadig (som i 2009) er sådan, at en forsker ud af 100 arbejdstimer bruger 10 på forskningsansøgninger, indebærer

denne fiaskorate, at 8 af de 10 timer er spildtid. Under forudsætningen om, at tidsforbruget til ansøgninger er steget siden 2009, kunne et forsigtigt gæt være, at forskere i dag bruger 12-13 timer på ansøgninger pr. 100 arbejdstimer. Med fiaskoraten på 80 pct. bliver det rundt regnet 10 spildte timer ud af 100 arbejdstimer.

En forsker har typisk nominelt 40 pct. forskningstid og 60 pct. til undervisning, vejledning, mm. Efter de senere års besparelser gælder det imidlertid i vidt omfang kun på papiret. I praksis bliver der gjort stadig større indhug i forskningsti-

den, så forskning ofte må henlægges til fritiden. Hvis vi alligevel optimistisk regner med 40 timers forskning pr. 100 arbejdstimer, vil spildtiden af disse i forvejen trængte 40 timer udgøre (mindst) 25 pct.

Også de mange medarbejdere, der i dag administrerer det omfattende system omkring de konkurrenceudsatte midler i centraladministration og i de offentlige fonde, koster skatte kroner. Det samme gør den lokale administrative support på universiteterne, hvor stadig flere midler i dag er allokert til administration omkring budgettering og til klargøring af de omfattende ansøgninger. Jo mindre konkurrenceudsættelse, jo flere af disse penge kunne bruges på selve forskningen.

HVIS VI I Danmark ønsker mere tid til forskning og innovation, bør der med den nye forskningsministers tiltrædelse indledes en debat om den molbohistorie af et forskningsbevillingssystem, som er konsekvensen af Helge Sanders oprindelige idé om at fjerne basismidler fra universiteterne til fordel for fri konkurrence mellem forskere – en idé, som skiftende uddannelses- og forskningsministre uden diskussion har videreført.

Så kære Ane Halsboe-Jørgensen, indled en dialog med universiteterne og forskerne om, hvordan der kan skrues et bedre bevillingssystem sammen, der tilgodeser forskningen fremfor administration og spildtid, blandt andet ved oplagt at tilbageføre nogle af de oprindelige basismidler til universiteterne.

Det vil ovenikøbet styrke Danmarks konkurrenceevne at give midler til forskning fremfor til administration, og i tillid til forskeres evne til selv at initiere samarbejder og igangsætte samfunds- og fagrelevante forskning.

Indlægget er underskrevet af: Ida Engholm, professor, Kunsthøgskolen i Roskilde; Mads Nygaard Folkman, lektor, SDU; Per Galle, lektor, Kunsthøgskolen i Roskilde; Finn Thorbjørn Hansen, professor, Aalborg Universitet; Fabian Holt, lektor, RUC; Ole Fogh Kirkeby, professor emeritus, CBS; Lisbeth Klastrup, lektor, ITU; Christian E. J. Kock, professor emeritus, Københavns Universitet; David Pisinger, professor, DTU & adjungeret prof., Københavns Universitet; Susana Tosca, lektor, RUC; Jacob Wamberg, professor, Aarhus Universitet.

Kære Jeppe Kofod, nedsæt en udenrigskommission

ring, regionalisering, projektledelse, og hvad man ellers over årene har fundet på, opnå det samme som andre små landes udenrigstjenester, der har flere diplomater og ambassader til rådighed?

Eller er der en overordnet sammenhæng mellem det, et land investerer i sin udenrigstjeneste, og den indflydelse, landet er i stand til at opnå internationalt?

KORT SAGT, udredningen tog ikke fat i kernen af al politik: spørgsmålet om penge. Dens ønske om en mere strategisk udenrigspolitik forblev derfor uforløst, simpelthen fordi det er ressourcespørgsmålet, der kan sikre en reel politisk diskussion om de interne og eksterne rammer, der eksisterer for dansk udenrigspolitik.

At tiden er kommet til at nedsætte en egentlig udenrigskommission, skyldes dog ikke kun det åbenlyse behov for at afdække og afklare forholdet mellem Danmarks udenrigspolitiske interesser og ambitioner og de ressourcer, vi som samfund er villige til at afsætte til at forfølge disse. Også i substansen er der sket afgørende ændringer, der kalder på en gen-tænkning af Danmarks internationale engagement og tilstedeværelse. Især to er værd at fremhæve her.

Den første er, at presset på den regelbaserede internationale orden er vokset langt mere og på ganske andre måder end forudset i foråret 2016. Truslen kommer i dag ikke primært eller kun fra 'nye' magter fra det globale syd, men også i høj grad fra vores del af verden.

Den helt basale danske egeninteresse i den regelbaserede orden og det multilaterale system, der understøtter denne,

Hvis man ikke har fokus på pengene, vil selv nok så glimrende strategiske analyser forblive abstrakte

be mest, hvis de stærkeste lande træffer beslutninger hen over hovedet på alle andre.

Indtil videre har den erkendelse ikke ført til en sammenhængende og principiel debat om, hvor og hvordan Danmark bedst bruger sine forskellige udenrigspolitiske værktøjer og virkemidler for at forsvare og fremtidssikre det multilaterale system, der udgør fundamentet for dansk sikkerhed og velfærd. V-LA-K-regeringen tog små skridt i den retning, blandt andet ved at forsøge at 'tale EU-samarbejdet op' og øge den danske støtte til udvalgte dele af FN-systemet.

Nogen samlet og sammenhængende strategisk satsning på det multilaterale blev det dog ikke til. At sætte en klar strategisk retning på, hvordan Danmark i de kommende år konkret vil engagere sig i det forpligtende internationale samarbejde, er en opgave, der kalder på det bredt samarbejdende folkestyre, som de såkaldt ansvarlige udenrigspolitiske partier alle bekender sig til.

I TAKT MED at presset på de eksisterende

bliver i disse år genopdaget af danske politikere. Det fremgik tydeligt af V-LA-K-regeringens sidste udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi for 2019-20, der netop understregede, at »Små højtudviklede lande som Danmark står til at ta-

be mest, hvis de stærkeste lande træffer beslutninger hen over hovedet på alle andre.

Indtil videre har den erkendelse ikke ført til en sammenhængende og principiel debat om, hvor og hvordan Danmark bedst bruger sine forskellige udenrigspolitiske værktøjer og virkemidler for at forsvare og fremtidssikre det multilaterale system, der udgør fundamentet for dansk sikkerhed og velfærd. V-LA-K-regeringen tog små skridt i den retning, blandt andet ved at forsøge at 'tale EU-samarbejdet op' og øge den danske støtte til udvalgte dele af FN-systemet.

Nogen samlet og sammenhængende strategisk satsning på det multilaterale blev det dog ikke til. At sætte en klar strategisk retning på, hvordan Danmark i de kommende år konkret vil engagere sig i det forpligtende internationale samarbejde, er en opgave, der kalder på det bredt samarbejdende folkestyre, som de såkaldt ansvarlige udenrigspolitiske partier alle bekender sig til.

I TAKT MED at presset på de eksisterende

strukturer vokser, bliver det i stigende grad nødvendigt at forholde sig åbent – og realpolitisk – til vante handlingsmønstre, alliancer og institutioner. Blot at gentage dogmet om, at Danmark har en egeninteresse i en regelbaseret international orden, giver ikke i sig selv svar på, hvordan Danmark bedst placerer sig i en ustabil og foranderlig verden for bedst at forfølge denne interesse.

Samtidig giver udviklingen i den globale magtpolitik anledning til at overveje, om vi skal til at vænne os til, at den nye normal i international politik er flydende samarbejds mønstre på tværs af stadig dybere konfliktlinjer. Det kan være fristende og nemt at se den voksende stormagtsrivalisering som en tilbagevendt til den kolde krigs bipolar verdensbillede, men skellet mellem ven og fjende, allieret og modstander, er i dag langt mere mudret.

Der kan samarbejdes med nogle lande om noget, med andre lande om andet. Og med stadig færre lande om alt. På nogle områder – f.eks. menneskerettigheder og international ret – udgør Kina en trussel for Danmark. På andre områder er Kina ikke bare en afgørende økonomisk partner, men også en forudsætning for effektiv problemløsning – f.eks. klima. Det samme gælder USA, Rusland og i et vist omfang også Tyskland, Frankrig og andre små og store magtcentre.

Fortsætter den udvikling, og bliver de internationale relationer i de kommende år endnu mere flydende, er det i højere grad den dynamik, snarere end håbet om at vende tilbage til en stabil verdensorden, vi som et lille land skal planlægge i forhold til. Men spørgsmålet er, om vi har

det udenrigspolitiske beredskab, som denne tilstand kræver?

Det er bl.a. det spørgsmål, en udenrigskommission anno 2019 kunne beskæftige sig med. Der er behov for populært sagt at trykteste den danske udenrigstjeneste i lyset af de hyperdynamiske internationale omgivelser.

DEN ANDEN substantielle grund til at pege på ny en udenrigskommission er klimatruslen. I de senere år er den politiske bevidsthed om nødvendigheden af at tage klimaforandringerne alvorligt vokset også i Danmark. Den forrige regering arbejdede på at sætte Danmark og dansk erhvervsliv i spidsen for den globale grønne omstilling. Efter valget i år har Danmark nu har fået en regering, hvor det såkaldte grønne diplomati har fået forrang for alle andre typer diplomati.

Det fremgår kortfattet, men klart af det såkaldte forståelsespapir fra juni måned mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten, at Danmark bør tage ansvar for mere ambitiøse klimamål i EU og i den forbindelse styrke det grønne diplomati. Målsætningen er at gøre EU til en decideret klimaunion.

I bestræbelserne på at nå dette mål skal Danmark indtage en meget mere proaktiv rolle på den internationale scene. Det indebærer, at der tages hensyn til klimaet i alle faser af dansk udenrigspolitik. Den ambition lægger op til en ganske omfattende nytænkning af dansk udenrigspolitik og fordrer dermed også grundige refleksioner over, hvordan vi organiserer diplomatiet og Danmarks internationale tilstedeværelse.

Hvis fokus i den grad rettes mod klimadiplomati, hvilken diplomatisk repræ-

sentationsstruktur er der så behov for? I hvilke hovedstæder, storbyer og internationale organisationer skal Danmark have ambassader, generalkonsulater og permanente missioner?

Hvordan skal personalet på disse sammensættes for at opnå det bedste mix af diplomatiske færdigheder, sektorspecifik viden og kendskab til lokale forhold? Med andre ord: Hvilken og hvor stor en international tilstedeværelse kræver det, for at Danmark vitterlig kan realisere ambitionen om at sætte en ambitiøs global klimapolitisk dagsorden?

Det er åbenlyst, at udenrigstjenesten hverken kan eller skal løfte Danmarks klimaambitioner på egen hånd. Klimaproblestillingen er tværgående og opløser stort set skellet mellem indenrigs- og udenrigspolitik. Det gør aktørlandskabet på klimaområdet ekstremt komplekst, og det er i sig selv en kolossal udfordring at skabe et overblik endsigte skabe fælles dagslags i udlandet.

Fagministerierne, herunder naturligvis selve Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, er også allerede involveret i klimaspørgsmål på mange forskellige måder. De arbejder aktivt med klimarelaterede problemstillinger herhjemme og i en lang række internationale organisationer.

Det samme gør sig gældende for en lang række danske civilsamfundsorganisationer, for slet ikke at tale om et bredt udsnit af det danske erhvervsliv. Også de store byer spiller en stadig større rolle i arbejdet med klimaudfordringen, hvilket det kommende C40-stormøde i København er et vidnesbyrd om.

Hvis formålet er at (gen)etablere Dan-

mark som et internationalt foregangsland på dette område, kræver det nogle meget grundige overvejelser, som en udenrigskommission vil kunne udfolde. Hvordan skaber vi et udenrigspolitisk beredskab, der helt systematisk inkluderer spillere uden for det snævre udenrigspolitiske felt?

En udenrigskommission vil kunne skabe grundlag for en nødvendig debat om, hvordan samspillet skal være mellem de mere klassiske og snævert definerede udenrigspolitiske opgaver og de nyere grænseoverskridende opgaver, hvor skellet mellem indenrigs- og udenrigspolitik ikke længere giver mening.

HISTORISK NEDSÆTTES udenrigskommissioner i situationer, hvor der er bred politisk enighed om, at situationen kræver grundlæggende nytænkning omkring Danmarks placering i verden. Vi har fra det sidste århundrede eksempler på, at udenrigskommissioner arbejder længe, skriver langt og reelt ikke skaber et grundlag for forandring.

Men vi har også eksempler på, at udenrigskommissioner samler mange forskelligartede aktører omkring en opgaveløsning, og dermed er med til ikke bare at belyse et område af fælles interesse, men også at samle til handling.

Ambitionen for en udenrigskommission i dag bør være at samle, at skabe debat, at gøre os alle sammen klogere og ikke mindst at foreslå helt konkrete tiltag, der kan bidrage til fremme og beskytte danske interesser og værdier nu og i det kommende tumultariske tiår frem mod 2030. Vi mener, det er muligt, og at det er nødvendigt.